

Чи є в безпритульних шанс? Краківський досвід справи милосердя

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

10 КВІТНЯ 2019

Бездомних не бракує в кожному великому місті. Як вони опинилися в цій ситуації? Чи можливо їм допомогти? Якою саме має бути ця допомога? На наші запитання відповідає Малгожата Кокот, працівниця відділу контактів із жертводавцями та представниками медіа у благодійній організації «Справа святого Отця Піо», що діє у Кракові.

Приймальня «Справи святого Отця Піо» на вулиці Смоленській у Кракові

– Хто такі безпритульні? Чому вони опиняються на вулиці?

– Життєві історії всіх, хто приходить до нас, мають якісь спільні риси, та водночас кожна – індивідуальна, як і сама особа. Спільна риса усіх історій – це самотність: бездомні не мають до кого звернутися по допомогу або не наважуються про неї просити. Зазвичай родинні зв'язки або перервані, або були такі деструктивні, що відновлювати вже немає чого. У Польщі найбільша причина руйнування сімей – це алкоголізм і насилля; через наркоманію сім'ї теж розпадаються, але меншою мірою. Людина, яка народилась і виросла в такому середовищі, мимовільно копіює стосунки, які були в її родині, і, відповідно, з аналогічними наслідками. Саме такі особи, які не мають родини, приятелів, грошей, майна, чогось, за що можна було б ухопитись у цьому житті, опиняються на вулиці. Причиною також може бути втрата житла через борги – це часто стає тяжкою психологічною травмою. Але найчастіше, на мою думку, до безпритульності призводить брак уміння радити собі в житті. Людину не навчили цього в сім'ї, надто якщо родинні стосунки й так були деструктивні, або ж відповіддю на життєві проблеми став алкоголь, який ніби забезпечив утечу від нестерпної реальності. Зазвичай, якщо людина вже опиняється на вулиці, алкоголь стає її незмінним супутником, що допомагає забутись.

За статистикою, серед бездомних найбільше чоловіків – близько 85 %, середній вік яких становить 40-50 років. Жінки, відповідно, у меншості. Напевно, так діє біологія: жінки психічно сильніші й мають міцніший інстинкт виживання. Причина їхньої безпритульності – це зазвичай втрата всього майна чи сімейне насильство. Ці жінки, хоча й мешкають у притулках чи в будинках самотніх матерів, фактично бездомні, бо не мають власного житла.

Відділення точкової допомоги. Фото з архіву «Справи святого Отця Піо»

– Як виникла «Справа святого Отця Піо»?

– Протягом кількох років при одному з капуцинських монастирів у Кракові діяла «Кухня святого Лазаря», де безпритульні мали можливість помитися, отримати бутерброди й гарячий чай. Здавалося, що цього достатньо. Проте поступово брати-капуцини зорієнтувалися, що, попри діяльність як їхньої кухні, так і подібних пунктів при інших орденах і згуртуваннях, у статуті яких прописана благодійність, у житті бездомних нічого не змінюється. Постало питання: що робити, аби ситуація безхатченків справді змінилася? Адже, з одного боку, можна було б стверджувати, що безпритульні не хочуть нічого змінювати в житті, до якого звикли; а з другого, живучи на вулиці, вони немовби випадають з життєдіяльності решти суспільства, і якщо навіть прагнуть щось змінити, то просто не знають як. Втрачені стосунки з родичами та близькими позбавляють їх відчуття потреби й мотивації до побудови нових взаємин. Тому вони потребують особи, а часом навіть цілого штату осіб, які допоможуть подолати бюрократичні труднощі, буде мотивувати та вкаже на сенс життя. З такою метою, власне, і виник задум «Справи святого Отця Піо».

«Кухня святого Лазаря» не мала офіційного статусу організації. Коли ж у Польщі з'явилася можливість переказувати 1 % податків на допомогу неурядовим організаціям публічного блага, було постановлено заснувати таку організацію – нею стала «Справа святого Отця Піо». Завдяки зібраним коштам було побудовано два професійні осередки допомоги бездомним. Наміри тодішнього директора, брата Генрика Чісовського, здавалися нездійсненними, однак осередки постали й діють. Один, який від 2010 року працює на вулиці Лоретанській, виконує роль євангельської Марії: сюди безпритульні приходять, аби порозмовляти, бути вислуханими, скористатися з психіатрично-психологічної консультації та пункту соціальної допомоги. Другий, відкритий 23 вересня 2013 року (у спомин Отця Піо), на вулиці Смоленській, виконує роль Марти: тут містяться душові, пральні, пункт видачі одягу, їдальня, медпункт і бюро з працевлаштування.

Зараз ми вже маємо постійних жертводавців. Цьому посприяла праця нашого відділу, який не тільки збирає кошти, а й завжди інформує благодійників, на що йдуть їхні пожертви. Ми також публікуємо щорічні фінансові звіти, з якими може ознайомитися кожен охочий.

Індивідуальна консультація. Фото з архіву «Справи святого Отця Піо»

- Скидається на те, що бездомному зручно бути бездомним: адже людина, що має помешкання, працює, щоб оплатити квартиру, утримати сім'ю. Чи справедливо, що ті, хто не працює, мають безоплатне утримання, їжу, ночівлю – одним словом, усе, на що інші мусять тяжко заробляти?
- Це доволі поширене мислення: що бездомним живеться легко, що вони просто дармоїди на утриманні решти суспільства. Насправді ж більшість із них не хоче безпритульного життя, а усвідомлення того, що раніше їхня ситуація була інакша і що поряд є люди, які живуть гідно, стає для них великим упокоренням. Звісно, є й ті, хто виніс дармоїдницькі звички з родинного дому й надалі так живе, безсоромно використовуючи доброту інших. Про них один із капучинів колись сказав, що такі люди бідніші за інших безпритульних, бо вбогіші морально, а тому

потребують більше милосердя. Проте зазвичай бездомні – це ті, кому важко дати собі раду, кого блокує зневіра. Завдання нашої організації – допомогти їм усвідомити, що життя на вулиці не відповідає їхній гідності, та зміцнити в переконанні, що вони можуть більше. Ми створюємо умови, щоб людина захотіла захотіти змінити своє життя. Іноді це вдається. Якщо спитати про статистику, то шалених результатів вона не покаже. Можна було б навіть сказати, що числа свідчать про безсенсовність усього цього. Проте ми – християнська організація, а тому ніколи ні на кому не ставимо хрест. Навіть якщо людина почала процес подолання безпритульності, проте не витримала і знову вдалася до алкоголю, ми підкреслюємо, що вона завжди може сюди повернутися й почати усе з початку.

Заміський комплекс тимчасових помешкань. Фото з архіву «Справи святого Отця Піо»

– Чи не було б простіше дати кожному бездомному квартиру чи бодай кімнату й допомогти з роботою, гарантованою хоча б на півроку, і більше не перейматися?

– По-перше, зараз у Кракові немає організацій, які заповняли б житло безхатченкам на правах власності. По-друге, наша організація допомагає насамперед тим, хто потребує

найнеобхідніших речей. Рідко коли до нас звертаються безпритульні, які готові – і психологічно, і професійно – до зміни життя, а потребують лише допомоги з житлом. Цим останнім ми, звісно, по змозі теж допомагаємо, проте їх відсоток малий.

Якщо говорити про житло, то наша організація спроможна забезпечити: притулок на ніч, тимчасове житло для жінок і сімей, тимчасове житло для чоловіків. Тимчасове житло ми надаємо в межах соціальної допомоги тим, хто перебуває на етапі набуття самостійності, хто вже має роботу або гарантовано її отримає найближчим часом. У Кракові є чотири помешкання для жінок і сімей і три для чоловіків; там в одній кімнаті проживає або родина, або одна-дві особи. Це житло надало місто на правах оренди, за яку сплачує «Справа святого Отця Піо». Ми забезпечуємо ці помешкання, щоб людина могла підвестися, здобути впевненість через сталу працю, а пізніше самостійно винайняти інше житло. Тривалість перебування в тимчасовому домі визначаємо індивідуально в кожному випадку. Нещодавно ми отримали будинок, який став комплексом тимчасових помешкань: там оселилися готові до самостійності безпритульні й волонтери, що супроводжують їх на цьому етапі. Наразі це експериментальний проект, і в разі невдачі ми готові від нього відмовитися, адже такі речі мають реально служити людям, а не створювати ілюзію чи задовольняти чиїсь проектні амбіції.

Повертаючись до вашого запитання, скажу, що переїзд до такого житла й початок самостійного життя – це дуже складний процес. Особа, яка довго мешкала на вулиці, може не впоратися зі змінами: найчастіше на вулицю потрапляють після низки невдач, тож у людини виникає страх, що самостійне життя їй не вдасться, вона відчуває величезну непевність і нерідко знову починає пити. Тому є випадки, коли люди відмовляються від переїзду. Їм комфортніше мешкати у притулку, де надають нічліг, душ, харчування, прання, де не треба платити рахунків, самому купувати їжу й одяг, готувати тощо.

Освячення комплексу тимчасових помешкань. Фото з архіву «Справи святого Отця Піо»

– Чи мають безпритульні шанс стати на ноги в соціальному вимірі?

– У це складно повірити, але так. Наприклад, наші підопічні пан Роберт і пані Малгожата, дуже освічені люди. У пана Роберта помер син, а сам він потрапив у серйозну аварію. Серед усіх нещасть його покинула дружина. Не витримавши випробувань, він опинився на вулиці. Проте пан Роберт дуже обдарований майстер, зараз він працює на хорошій роботі та, хоча мешкає в тимчасовому житлі, перебуває вже на фінальному етапі набуття самостійності.

Пані Малгожату, що закінчила найкращій краківський ліцей і мала власну фірму, покинув чоловік. Це зламало її психологічно, вона почала зловживати алкоголем, опинилася на вулиці. Приходила по допомогу до Дому святого Отця Піо, а зараз працює бухгалтером у краківській фірмі. Тож у житті завжди є місце для чуда.

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

10 КВІТНЯ 2019

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in **/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php** on line **284**